

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2005 M. BALANDŽIO 21 D. NUTARIMO NR. 447 „DĖL
LIETUVOS RESPUBLIKOS KELIŲ PRIEŽIŪROS IR PLĖTROS PROGRAMOS
FINANSAVIMO ĮSTATYMO ĮGYVENDINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO
(TOLIAU – PROJEKTAS)
(TAP NR. 20-2086) (TAIS NR. 20-16212)**

2020-12-08 Nr.NV-3336

Vilnius

Skubiai įvertinę Projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Projekto rengėjas siekia Projekte nustatyti, kad *„ne mažiau kaip 1,5 procento rezervo turi būti skirta Lietuvos automobilių kelių direkcijai nustatytoms funkcijoms atlikti, tai yra Programos finansavimo lėšų naudojimo pagal paskirtį kontrolei, darbų kokybės kontrolės priežiūrai vietinės reikšmės kelių objektuose“*. Siūlomas teisinis reguliavimas yra ydingas ir neatitinka galiojančių įstatyminių nuostatų, t. y.

1.1. nors Projekto rengėjas nurodo, kad šio pakeitimo tikslas – *„grąžinti 1,5 procento Programos finansavimo lėšų rezervo skyrimą Kelių direkcijai. Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo lėšų naudojimo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) redakcijoje, galiojusioje iki š. m. rugpjūčio 31 d., Kelių direkcijai Programos finansavimo lėšų naudojimo pagal paskirtį kontrolei, darbų kokybės kontrolės priežiūrai vietinės reikšmės kelių objektuose buvo skiriama ne mažiau kaip 1,5 procento rezervo“*, tačiau toks „grąžinimas“ (įtvirtinimas įgyvendinamajame teisės akte) neturi įstatyminio pagrindo, t. y. tokios funkcijos (kontrolei ir darbų kokybės kontrolės priežiūrai vietinės reikšmės kelių objektuose) nėra įtvirtinta Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatyme.

1.2. abejotina, ar apskirtai valstybės įmonė Lietuvos automobilių kelių direkcija, turėdama tokią juridinę formą, gali vykdyti sau nepavaldžių subjektų priežiūrą (kontrolę). Pažymėtina, kad Viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 20 dalyje apibrėžta, kas laikytina viešojo administravimo subjektu, galinčiu vykdyti priežiūrą (valstybės įmonės į šį sąrašą nepatenka).

1.3. siūloma nustatyti, kad Lietuvos automobilių kelių direkcija būtų finansuojama funkcija - Programos finansavimo lėšų naudojimo pagal paskirtį kontrolė, darbų kokybės kontrolės priežiūra vietinės reikšmės kelių objektuose. Pagal Kelių įstatymo 3 straipsnį keliai skirstomi į valstybinės reikšmės ir vietinės reikšmės kelius. Kelių įstatymo 4 straipsnyje yra nustatyta, kad valstybinės reikšmės keliai išimtinę nuosavybės teise priklauso valstybei, o vietinės reikšmės viešieji keliai priklauso savivaldybėms, vidaus keliai – valstybei, savivaldybėms, kitiems juridiniams ir (ar)

fiziniais asmenimis, kas reikia, kad siekiama suteiki finansavimą Lietuvos automobilių kelių direkcijai (valstybės įmonei) kontroliuoti (prižiūrėti) savivaldybių, kitų fizinių bei juridinių asmenų nuosavybės teise valdomų kelių, kuriems buvo panaudotos Programos finansavimo lėšos, kontrolę ir darbų kontrolės priežiūrą, nors tokios funkcijos valstybės įmonei jokiame įstatyme nėra įtvirtinta (ir abejotina, ar gali būti įtvirtinta).

1.4. Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatyme nėra numatyta, kad rezervo lėšos galėtų būti naudojamos Lietuvos automobilių kelių direkcijos funkcijoms finansuoti. Taip pat neturėtų būti suvienodintos funkcijos ir finansavimo šaltiniai bei jo mechanizmas Lietuvos automobilių kelių direkcijos kaip buvusios valstybės institucijos (biudžetinės įstaigos) ir dabar esamos valstybės įmonės. Atkreiptinas dėmesys, kad tais skirtingų teisinių formų, teisinio reguliavimo ir finansavimo skirtingi subjektai, todėl jų suvienodinti (sutapatinti) negalima, lygiai taip pat (be įstatyminio teisinio reguliavimo) negalima suvienodinti ir jų finansavimo (tai būtų įstatymiškai, taigi ir konstituciškai nepagrįsta). Taip pat toks teisinis reguliavimas neatitiktų teisėtumo ir proporcingumo principų ypač tuo aspektu, jog Lietuvos automobilių kelių direkcijai funkcijų sumažėjo (jos buvo perduotos kitiems subjektams), tačiau siekiama, kad finansavimas išliktų tas pats (arba net didėtų).

1.5. Atkreiptinas dėmesys, kad Konstitucinis Teismas 2020 m. lapkričio 3 d. nutarime yra išaiškinęs, kad pagal konstitucinę valstybės biudžeto sampratą biudžetiniams metams planuojamos valstybės pajamos ir išlaidos turi būti numatytos įstatymu patvirtintame valstybės biudžete (2002 m. sausio 14 d., 2013 m. vasario 15 d. nutarimai). Konstitucijos 131 straipsnio 2 dalyje nurodyti tam tikras išlaidas numatantys įstatymai yra ne taisyklė, bet išimtis; ne valstybės biudžeto įstatymais išlaidas galima numatyti tik konkrečiai apibrėžtam, visuotinai svarbiam tikslui pasiekti per įstatymo nustatytą laiką ir tik tada, kai šių reikmių negalima patenkinti per vienus biudžetinius metus, tačiau jais negali būti numatomos išlaidos valstybės nuolatinėms funkcijoms vykdyti, visuomenės kasdienėms reikmėms finansuoti. Todėl iš esmės turėtų būti peržiūrėtas įstatyminis teisinis reguliavimas, taip pat ir įgyvendinamieji teisės aktai (be visų kitų, pvz. Vyriausybės 2014 m. rugsėjo 29 d. nutarimas Nr. 1054).

2. Tikslintinos pasirašančių subjektų pareigos.

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Eglė Izokaitytė

Eglė Izokaitytė, tel. 870663832, el. p. egle.izokaityte@lrv.lt